Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2023-0267

(mr. dr. D.P.C.M. Hellegers, voorzitter, mr. P.G. Salvadori, mr. dr. N. Strohmaier, leden en mr. K. van Oort, secretaris)

Datum uitspraak	3 april 2023
Klacht van	De consument
Tegen	Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Niet-bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen

Samenvatting

Boilerroomfraude. De consument is slachtoffer geworden van oplichting, doordat hij meerdere bedragen heeft overgemaakt naar een "beleggingsonderneming" die achteraf frauduleus bleek te zijn. De consument stelt dat de bank haar zorgplicht heeft geschonden en dat zij had moeten waarschuwen voor deze beleggingsinstelling. De commissie is in lijn met eerdere uitspraken van oordeel dat de bank uitsluitend is opgetreden als betaaldienst-verlener en niet verplicht was om de betaalopdracht nader te onderzoeken of de begunstigde achter het rekeningnummer te controleren. De vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank.

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument heeft gekozen voor een niet-bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar niet aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument houdt twee betaalrekeningen aan bij de bank.

2.2 De consument heeft in de periode van 12 februari 2018 tot 10 april 2019 meerdere bedragen variërend van € 5.500,- tot € 50.000,- met een totaalbedrag van € 1.082.223,- overgemaakt naar derden met de bedoeling om dit geld voor hem te beleggen.

2.3 Op 27 september 2022 neemt de consument contact op met de bank, omdat is gebleken dat de consument slachtoffer is geworden van fraude en voornoemde bedragen niet daadwerkelijk namens hem zijn belegd.

De klacht en vordering

2.4 De consument vordert betaling van een bedrag van € 992.223,-, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 12 februari 2018.

2.5 De consument voert daartoe het volgende aan. De bank heeft de op haar rustende zorgplicht geschonden, door de identiteit van de ontvanger niet te controleren. De consument heeft meerdere grote bedragen naar buitenlandse rekeningen overgemaakt. Dit week af van het normale betaalgedrag van de consument en dit had de bank moeten opvallen. De bank had de rekening van de consument in de gaten moeten houden en moeten constateren dat er sprake was van oplichting. Er waren redelijke gronden om te vermoeden dat sprake was van oplichting, zodat de bank de overboekingen had moeten tegenhouden. Nu de bank dit niet heeft gedaan dient zij de door de consument geleden schade te vergoeden.

Het verweer

2.6 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 De commissie dient te beoordelen of de bank haar zorgplicht ten opzichte van de consument heeft geschonden en daarom de schade moet vergoeden die de consument stelt te hebben geleden. In lijn met eerdere uitspraken oordeelt de commissie dat dit niet het geval is.[1] Daartoe is het volgende van belang.

Monitoringsplicht

3.2 De consument heeft niet betwist dat de betalingen met zijn instemming zijn verricht. Hij heeft deze transacties bevoegd en welbewust geïnitieerd en geautoriseerd. De bank heeft jegens de consument slechts opgetreden als betaaldienstverlener, ter uitvoering van een betalingstransactie waarvoor de rekeninghouder opdracht heeft gegeven. Als betaaldienstverlener is de bank op grond van artikel 7:533 lid 4 van het Burgerlijk Wetboek (BW) gehouden gehoor te geven aan opgegeven betaalopdrachten als aan de daaraan gestelde voorwaarden is voldaan.

[1] Zie onder meer geschillencommissie Kifid nrs.: 2022-0312, 2022-0235, 2022-0178, 2022-0148, 2021-0957, 2021-0784, 2021-0684, 2020-150, 2020-086, 2020-407, 2019-883, 2019-882, 2019-531, te vinden op www.kifid.nl.

Overboekingen verricht door de persoon die bevoegd is over het betaalinstrument te beschikken vallen in beginsel binnen diens eigen verantwoordelijkheid.[2] Uitgangspunt daarbij is dat de bank geen verwijt treft als zij betalingstransacties zonder nadere monitoring uitvoert.

3.3 Van de bank mag wel worden verwacht dat zij zich redelijkerwijs inspant om fraude en misbruik van het betalingsverkeer te voorkomen.[3] Een dergelijke verplichting kan echter pas worden aangenomen als voor de bank gegronde redenen aanwezig zijn om te twijfelen aan de betaalopdracht. Die verplichting wordt niet lichtvaardig aangenomen. Een algemene monitoringsverplichting zou immers het proces van geautomatiseerde gegevensverwerking en het maatschappelijk belang dat daarmee gediend is, kunnen schaden.[4] Wel kan van de bank worden verwacht dat zij tot onderzoek overgaat als zij op de hoogte is van ongebruikelijk betalingsverkeer en het daaraan verbonden gevaar. Bepalend hiervoor is datgene waar de bank zich daadwerkelijk van bewust was.[5]

3.4 In deze zaak is niet gebleken dat de bank ten tijde van de verrichte betalingsopdrachten op de hoogte was of had moeten zijn dat de betalingsopdrachten werden uitgevoerd ten behoeve van een mogelijk onbetrouwbare partij. De bank is niet verplicht de persoon of maatschappij achter het rekeningnummer te controleren en uit niets blijkt dat de bank op het moment van het uitvoeren van de transacties wist of had moeten weten dat sprake was van een onbetrouwbare partij.[6] Niet gebleken is dat de bank kennis had van omstandigheden die een risico voor de consument meebrachten of dat de bank ervan op de hoogte was dat de consument geld overmaakte naar een (achteraf gebleken) onbetrouwbare partij. Het voorgaande zou anders kunnen zijn als de bank in dit verband de rol van beleggingsdienstverlener vervulde, maar daarvan is in dit geval geen sprake.

3.5 De consument heeft naar het oordeel van de commissie ook onvoldoende duidelijk gemaakt waarom de bank de betreffende overboekingen had moeten detecteren. Het enkele feit dat het om meerdere betalingen ging en dat de consument niet eerder (grote) bedragen naar deze partij heeft overgemaakt is onvoldoende om aan te nemen dat de bank deze betalingen als frauduleus had moeten detecteren.

3.6 Gezien het voorgaande kon in dit geval van de bank dan ook niet worden verwacht dat zij de overboekingen blokkeerde of de consument daarvoor waarschuwde. Eerst en vooral omdat, zoals hiervoor reeds is overwogen, een algemene monitorings-verplichting niet snel wordt aangenomen.

---

[2] Zie Gerechtshof Den Bosch 2 augustus 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:3435, onder 3.14.
[3] Zie Geschillencommissie Kifid nr. 2016-602 onder 4.8.
[4] Zie ook Geschillencommissie Kifid nr. 2019-759 onder 4.3.
[5] Zie Hoge Raad 27 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3399.
[6] Zie Rechtbank Amsterdam 18 november 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:9493, en Rechtbank Amsterdam 13 juli 2018, ECLI:RBAMS:2018:4656.

Daarnaast acht de commissie voor dat oordeel van belang dat het niet gaat om onbevoegde transacties, maar om transacties die met instemming van de consument zijn verricht.

Verplichtingen Wwft

3.7 De commissie begrijpt de stellingen van de consument omtrent de verplichting van de bank om de identiteit van de ontvangers vast te stellen zo, dat hij een beroep doet op de verplichtingen voor de bank die voortvloeien uit de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

3.8 Naar het oordeel van de commissie kan in het onderhavige geval een beroep op het niet nakomen van Wwft-verplichtingen (dan wel verplichtingen uit de daaraan ten grondslag liggende Europese of internationale richtlijnen) door de bank niet slagen. De verplichtingen van de bank tot het doen van cliëntenonderzoek in het kader van de Wwft dan wel het melden van ongebruikelijke transacties zijn immers in het leven geroepen ter bescherming van het algemene maatschappelijke belang om witwassen en financiering van terrorisme te voorkomen en niet ter bescherming van derden (in dit geval de consument) tegen vermogensschade die kan ontstaan door frauduleus betalingsverkeer. De transactiemonitoring ziet op witwassen (door de klant zelf) en niet op fraudedetectie (gericht op betalingen gedaan in opdracht van de klant). Van een (contractuele) verplichting jegens de consument om cliëntenonderzoek te doen is geen sprake. Zelfs als zou komen vast te staan dat de bank haar verplichtingen uit de Wwft heeft geschonden en zij daardoor niet op de hoogte is geraakt van ongebruikelijke transacties en het daaraan verbonden gevaar, dan kan daaruit niet de conclusie worden getrokken dat het niet waarschuwen van de consument een wanprestatie van de bank jegens hem oplevert.[7]

Overige verplichtingen

3.9 De consument heeft verder nog gewezen op de verplichtingen die volgen uit de Quincecare duty uit het Britse recht, artikel 68 van Richtlijn 2015/2366/EU (PSD2) en de transactiemonitoringsplicht. Deze gelden naar Nederlands recht alleen wanneer de bank wist van ongebruikelijk betalingsverkeer en de bijbehorende afschrijvingen.[8] Bij dergelijke wetenschap zou een bank verplicht kunnen zijn te waarschuwen voor de overboekingen. De verplichting om transacties in hun algemeenheid te controleren, zoals de consument veronderstelt, bestaat niet.[9]

[7] Zie ook Rechtbank Amsterdam 9 mei 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2984, r.o. 4.4 en Geschillencommissie Kifid, nrs. 2021- 0335 en 2022-0148.
[8] Zie Hoge Raad 27 november 2015 ECLI:NL:HR:2015:3399, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[9] Zie Geschillencommissie Kifid nr. 2021-0426 en 2021-0146.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is niet-bindend. Tegen deze uitspraak staat geen beroep open bij de Commissie van Beroep Kifid. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl